

Föreningen Islandssamlarna
c/o Per Hanner
Wittstocksgatan 2
115 24 STOCKHOLM

Med denna rapport följer
inbetalningskort för
årsavgiften

Rapport februari 1988
(Nr 71)

Hej på Er alla!

Nytt år och nya tag - i föreningen och med Din samling. Första rapporten för året ger som vanligt en liten återblick på året som gått, både inom föreningen och i den isländska frimärksutgivningen.

Men framförallt skall vi se framåt. En av vårens händelser inom föreningen blir vår vårauktion. Hans Råland har kämpat med en oväntat omfattande inlämning, som kommit från många medlemmar, och han kommer ut med en auktionslista av ovanligt stor omfattning för en medlemsauktion. Det är i skrivande stund icke klart, om nämnda lista - som sänds separat - blir avsend före eller efter denna rapport, men har Du inte fått den redan kommer den snart. Vi hoppas på ett stort intresse och ett gott auktionsresultat. Det stora antalet avbildade objekt bör väl bidra här till. Hoppas det finns något som passar just Dig!

Något som Tom Rinman i Göteborgsklubben och undertecknad speciellt ser fram mot är att snarast mottaga Din medlemsavgift för året (såvida Du inte betalt i förväg, se lista några sidor längre fram). Beloppet för 1988 finner Du på sid. 3.

Sekreteraren

Återstående
sammanträden
under våren

Stockholm. Adress Sturegatan 19, 5 tr. (Beskow). Tid kl. 19.30.

Den som inte tidigare fått portkoden bör i förväg ringa Beskow (0762/414 56) eller Hanner (08/667 45 75, obs. det nya numret) för att få koden.

Torsdagen den 24 mars

Visning av auktionsobjekten

Tisdagen den 19 april

Vårauktionen

Onsdagen den 18 maj

Vårmöte hos herr ordföranden, se nedan.

Göteborg. Lokal Norska Sjömanskyrkan, Skånegatan 16. Tid kl. 19.30

andra tisdagen i varje månad. (Sista möte i vår den 10 maj,

första i höst den 13 september.) Vid sammanträdet den 12 april

visning av objekten i vårauktionen. Program i övrigt i

Göteborgs-Posten söndagen före mötesdagen.

Vårmötet hos
ordföranden

Liksom flera tidigare år har Bernhard Beskow och hans fru Berit haft älskvärdheten att inbjuda oss att avsluta vårsäsongen med ett möte i det beskowska hemmet Lillpälzen, Ösby, Brottbys onsdagen den 18 maj, kl. 18.30. Så här kommer Du dit:

Med bil. Kör Norrtäljevägen c. 30 km ut från Stockholm, vik till höger vid skylten BROTTBY, far genom Brottbys samhälle och passera flera busshållplatser, varav den sista heter Össeby-Ösby. 100 m efter denna hållplats ligger på höger sida ett vackert litet hus - Lillpälzen.

Med buss. Tag buss 625 från Tekniska högskolan/Östra station kl. 17.50 och stig av vid Össeby-Ösby hållplats c. 35 minuter senare. Se i övrigt alt. med bil. Buss finns på kvällen tillbaka till Stockholm.
Förhandsanmälan erfordras och görs senast den 11 maj, tel. 0762/414 56.

Föreningens styrelse 1988

Vid föreningens årsmöte den 16 februari 1988 omvaldes samtliga funktionärer:

Ordförande	Bernhard Beskow
Vice ordförande	Einar Kristjánsson
Sekreterare och kassör	Per Hanner
Övriga styrelseledamöter	Margareta Bjellefors Christer Engström Christer Hermansson Lars Ingemann Ingvar Andersson (för Gbg-klubben)
Styrelsesuppleant	Per Olov Abrahamsson
Revisor	Tony Bjellefors
Revisorssuppleant	Svante Gustafsson
Valkommitté	Stig Österberg (sammankallande) Sture Hegland

Medlemsstatistiken

Liksom under 1985 och 1986 blev det under 1987 en liten minskning av vårt medlemsantal, om också bara med litet över 1 %. Så här ser statistiken ut:

	<u>Föreningen exkl. Gbg- klubben</u>	<u>Islands- klubben i Göteborg</u>	<u>Totalt</u>
Medlemmar den 1 januari 1987	194	107	301
Nya medlemmar	7	3	10
Avgångna och avlidna	- 11	- 3	- 14
Medlemmar den 1 januari 1988	190	107	297

Av de 297 vid årets utgång var 69 (förra året 67) bosatta utanför Sverige, nämligen i

Norden (Danmark 21, Färöarna 1, Island 24, Norge 9)	55
Europa i övrigt (England 1, Frankrike 2, Nederländerna 2, Schweiz 1, Västtyskland 3)	9
Amerika (Canada 1, USA 3)	4
Australien	1

Vi har alltså ett för litet tillflöde av nya medlemmar, särskilt i Sverige, och detta är en stor svaghet. Sekreteraren måste återigen be alla och envar att tänka på detta och hjälpa till med att värva nya medlemmar. Våra medlemmar är oss ju - som syns av ovanstående och tidigare års statistik - mycket trogna. Eftersom Islands-samlandet (jag vågar inte tro att det är medlemskapet i föreningen) också tycks bidra till att hålla oss vid liv, tenderar genomsnittsåldern bland medlemmarna att öka. Den är faktiskt skrämmande hög. Vi får inte bli en förening av gummor och gubbar! Vi behöver flera medlemmar bland ungdomar och folk i de något yngre åldersgrupperna, fast givetvis pensionärer också skall känna sig välkomna att träda in i vår krets. Utnyttja därför varje tillfälle att tillföra vår förening en ny medlem! Meddela sekreteraren, som genast sänder Dig eller den värvade anmälningsblankett.

Inbetalning av
årsavgiften

Nu har tiden kommit att betala årsavgiften för 1988. Kassörerna uppmanar alla (utom de som förhandsbetalt, se nedan) att betala avgiften snarast. Gör det genast, så glömmer Du inte bort det! Avgiften för 1988 är enligt tidigare fattade beslut:

för Stockholms-avdelningen (de som bor i Stockholm med omnejd och alltså har S efter medlemsnumret)	50:-
för Göteborgs-klubben (alla med G efter medlemsnumret)	60:-
för ungdomar (t.o.m. det år då man fyller 18)	10:-
för alla övriga	45:-

Av medsänt inbetalningskort framgår till vilket postgirokonto Du skall sända avgiften: nr 26 73 70-5 för Göteborgsklubben och 40 29 57-5 för övriga. Komplettera kortet med Ditt medlemsnummer (som står på adressetiketten och i medlemsförteckningen) och Din fullständiga adress.

Medlemmar i Danmark, Färöarna, Island och Norge uppmanas att använda den översända postgiroblanketten, som tas emot i alla dessa länder. Även från några andra länder (t.ex. Nederländerna och Västtyskland) är det enklast och billigast och bäst att sända avgiften till våra postgirokonton. Från övriga länder kan avgiften sändas i svenska sedlar. Måste någon betala med check, skall den vara dragen på svensk bank och utställd i svenska kronor, och dessutom måste 20 kr tilläggas för att täcka bankkostnad vid checkinlösen. Sedlar resp. check adresseras till Per Hanner, Wittstocksgatan 2, S-115 24 Stockholm (check bör dock utställas på Föreningen Islandssamlarna).

Det är möjligt för dem som så önskar att samtidigt förskottsbeta avgiften för 1989. Denna avgift är lika stor som för 1988 (då detta skrivs, är det inte ännu beslutat för Göteborgs-klubben, men troligen blir det så enligt förhandsbesked). - Vi är också beredda att som förut från medlemmar i utlandet mottaga betalning a conto på framtida avgifter (t.ex. 100 kr) och lovar att hålla reda på vars och ens tillgodohavande.

För att förenkla arbetet vid utsändningen skickar vi inbetalningskort till alla, även hedersledamöter och korresponderande föreningar (dessa är givetvis avgiftsfria) och de många medlemmar, som redan betalt för 1988. För att undvika dubbelbetalning tar vi här med en förteckning på alla som fram till 1 februari 1988 erlagt betalning på 1988 års avgift.

a) Följande har betalt full avgift för 1988:

1 S	134	224	269	374 G	440 S	476 S	520	596 G
4 S	146 S	226 S	271 S	377	446	477 S	523	597 G
6 S	152	239 S	288	396	451	479	551 G	634
8 S	160 S	251 S	302	400	454	485	552	635
27 G	182	258 S	310 S	415	466	493 S	562	642
63 S	196 G	264	337 G	429 S	468	496	576 G	651
87 G	197 G	266 S	347	432	474 S	513	591	652

b) Följande har delbetalningar till godo och ombeds inbetala årets avgift med avdrag för nedan angivna belopp:

254 S (Kjellander)	40:-	526	(Pétursson)	10:-
308 (Jacobsen)	5:-	540	(Collin)	20:-
363 (W. Jonsson)	35:-	580	(Gunnlaugsson)	5:-
380 (Ankarcrona)	10:-	589 S	(Hellman)	10:-
478 (Björck)	5:-	592	(Árnason)	35:-
484 (Ingimundarson)	40:- *	599 S	(T. Olsson)	10:-
511 S (Almbjär)	10:-	606	(Kristinsson)	30:-
512 (Eliásson)	10:-	614	(O. Jensen)	10:-

*) den saknade femman kan regleras 1989.

Föreningens
bokslut för
1987

I avrundade belopp visar Föreningen Islandssamlarnas bokslut följande. (Häri ingår inte Islandsklubben i Göteborg, som har sina egna räkenskaper.)

Intäkter

Årsavgifter		11.000
Diverse intäkter		100
Bankränta		<u>1.100</u>
		12.200

Kostnader

Rapporter och porto för dem	9.600	
Inköp av inventarier	1.100	
Övriga omkostnader (sammanträdeskostnader i Stockholm, porton och diverse)	<u>2.400</u>	<u>13.100</u>
	Underskott	900

Extraordinärt: återföring av skatteavsättning
för 1986 600

Återstående underskott 300

Inventarieinköpen sammanhänger med flyttningen av sammanträdena i Stockholm till en privatvåning, vars användande krävt anskaffning av ett antal fällstolar, en stege och en kaffekokare. Detta har blivit mycket billigare än att hyra in sig på Postmuseum eller i annan lokal.

Vi har tidigare i rapporterna nämnt att vi (läs: sekreteraren) kämpat för att få föreningen förklarad skattefri (det gäller skatt på vår ränteintäkt). Detta har nu lyckats, och vi har fått skattefrihet för 1986 och framtida år. Beskattningen av 1985 års ränteinkomst har vi överklagat efter att ha fått bakslag på vårt yrkande om skattefrihet i taxeringsnämnden. Utslag i detta ärende har ej ännu kommit.

Föreningens redovisade kapital vid utgången av 1987 var 15.900 kr. Dessutom förvaltar föreningen omkring 26.000 kr avsedda för stämpelhandboken.

I anslutning till bokslutet för 1987 kan det vara lämpligt att säga några ord om 1988 års ekonomi. Vi har ju gjort en höjning av årsavgiften från 1987 till 1988. Det beslut härom, som fattades redan på årsmötet i februari 1987, visar sig nu vara mycket klokt. 1988 drabbas av höjda portoavgifter. Dessutom kommer vi under 1988 att ta på oss kostnaden för en ny medlemsförteckning. (Insamling av uppgifter till denna kommer att ske med en blankett som väntas bli utsänd med nästa rapport.) Det verkar inte osannolikt att 1988 års bokslut också kommer att visa ett underskott, låt vara att detta kommer att bero på den inte årligen återkommande kostnaden för medlemsförteckningen.

Samarbete med
Islandsklubben
i Danmark

Med vår i förra Rapport nämnda nya danska "systerförening" har överenskommelse träffats om visst samarbete. Islandsklubben i Danmark har nu inregistrerats i Islandssamlarna som avgiftsfri korresponderande medlem och vice versa. Detta leder i första hand till att resp. förenings sekreterare får den andra förenings medlemsblad. Härigenom kan vi hålla varandra underrettade om våra aktiviteter och få ett eller annat tips av varandra. (Däremot är det inte avsikten att vi skall skriva av varandras artiklar. Vi skall tvärtom var på sitt håll hålla en

oberoende linje.) I framtiden kan det naturligtvis tänkas andra slag av samarbete, t.ex. om något forskningsprojekt.

Det rör sig alltså om samma slag av samarbete som vi sedan 1970 haft med Félag Frímerkjasafnara i Reykjavík. I det fallet har vi förmånen att få tidskriften Grúsk, det isländska filatelistförbundets tidskrift, eftersom F.F. inte har något eget medlemsblad.

Landsorts- lotteriet 1987

Det var med stor spänning vi avvaktade resultatet av dragningen i landsortslotteriet vid mötet i Stockholm den 14 januari. I detta lotteri deltar automatiskt alla som varit medlemmar föregående år och bor utanför Stockholms- och Göteborgs-områdena. Av dessa deltagare bor ungefär hälften i Sverige, hälften i andra länder. Sedan 1976 har vinsten utgjorts av ett exemplar av föreningens egen vackra porslinsplatta med bilden av en isländsk falk. Under åren 1976-79 gick vinsten till medlemmar i Sverige, men sedan har fru Fortuna envist bestämt att "landsorten" låg utanför Sveriges gränser, dvs. vinsten har gått till medlemmar i andra länder alla åren. Hur skulle det nu gå?

Jo, fru F. hade inte ändrat uppfattning. För åttonde gången i rad fick falken flyga över gränserna och denna gång hem till Island, varifrån han ju kommit, eftersom plattan är gjord där. Lycklig vinnare blev medlem 552 Árni Fridgeirsson i Akureyri, som nu mottagit vinsten och meddelar att han satt upp den på väggen hemma. Árni nämner också sitt intresse för datumfyrblocken.

1987 års isländska frimärks- utgivning

De i förra rapporten rapporterade julfrimärkena, som utkom redan i oktober, blev de sista för 1987, och vi kan alltså nu sammanfatta 1987 års utgivning. Under året utkom i Island 17 frimärken, varav 1 sittande i ett block och 4 i ett frimärkshäfte (1986: 19 frimärken, varav 1 i ett block). Det nominella inköspriset blev 548 isl. krónur, inkl. enbart fyrblocket av märkena i häftet, resp. 652 kr inkl. helt häfte. Det blev alltså mer än 1986. Trots att då ingick ett 250 kr-märke, slutade det då på 507 krónur. Den isländska kronan stod i genomsnitt under 1987 i 16,5 öre i svenska pengar mot 17,5 öre 1986. Både isländska och svenska kronan har varit relativt stabila båda åren, men som synes har den svenska varit något stabilare.

Isländsk porto- höjning

Något oväntat höjdes posttaxorna i Island kraftigt från 15 januari 1988. Ur portotabellen, som vi fått från Folmer Østergaard, inhämtar vi att portot i lägsta viktsklass höjts för brev inom landet och Norden från 13 kr till 16 kr och för brev till övriga utlandet från 17 till 21 kr. Andra avgifter har höjts i ungefär samma proportion, varför det rör sig om mera än 20 % förhöjning.

Mycket intressant i detta sammanhang är att höjningen inte förberetts genom utgivning av nya frimärken i lämpliga valörer. Sådana utkommer först den 25 februari. Fram till dess måste korrespondenter och inte minst postkontoren i Island ha bekymmer med att åstadkomma de rätta frankeringarna. Senaste 16 kr-frimärket utgavs i mars 1985 (ett märke i blomserien) och vi vet inte om något fanns kvar av detta i frimärksförrådet. Och lågvalörer, lämpliga för komplettering vid portohöjningar, har det varit mycket ont om i de senaste årens frimärksutgivning. (Dock nytrycktes under 1987 ett märke på 100 aur från 1981, jfr nästa artikel. Detta var kanske en beredskapsåtgärd med tanke på eventuell portohöjning.)

Nya fyrblocks-
datum att
rapportera

Det är glest mellan nya uppgifter om datumfyrblock på isländska märken tryckta på franska postverkets tryckeri, vilket i och för sig inte är något märkvärdigt, då inga nyutgivna märken under 1986 och 1987 beställdes därifrån. Dock har vi nyligen fått information om följande datum, som inte tidigare rapporterats i dessa spalter:

<u>Facit nr</u>	<u>Valör, aurar</u>	<u>Motiv</u>	<u>Datum</u>
605	100	Ljungpipare (fågel)	(3. trycket) 18.6.87 och 19.6.87
610	200	Kristendomen 1000 år	30.9.81

Nr 605 har tidigare tryckts 1981 och 1984. Tidigare kända datum för nr 610 är 1, 2 och 5.10.81. Vi har här ånyo ett exempel på att ett tryckdatum blir känt långt efter frimärkets utgivning, vilket kan bero på att just märkena med detta datum kommit i botten av packarna i frimärksförrådet i Reykjavík.

Vi är tacksamma, om de som känner till andra datum än som hittills rapporterats av oss, meddelar oss detta. (Vår tidigare rapportering finns i bilaga till rapport 58 med tillägg i rapporterna 62 och 66.) Vi misstänker särskilt att vi inte fått in fullständiga uppgifter om märkena Facit 673-677, dvs. de märken som utkom den 10 september 1985.

Varmá nu
Mosfellsbær

Enligt vad Folmer Østergaard meddelar har postexpeditionen i Varmá ändrat namn till Mosfellsbær, tydligen utan att flyttas. Vi har också från Folmer fått exempel på handstämpeln med det nya namnet. Den är av typ B8b. En ny rullstämpel lär också finnas, men denna har vi ännu inte sett.

Varmá/Mosfellsbær ligger i ett tätbebyggt förortsområde norr om Reykjavík vid vägen till nordlandet. Historiken kring postanstalten i detta område av kommunen Mosfellshreppur är ett ovanligt bra exempel på vad som under årens lopp kunnat hända med en isländsk postanstalt - med många förflyttningar och namnändringar. Eller vad sägs om följande, där varje ny rad innebär en flyttning.

Mosfell	1873-1886
Leirvogstunga	1887-1908
Lágafell	1909-1917
Varmá	1918-1926-12-22
Álafoss	1926-12-23-1937-03-31
Brúarland/Varmá/Mosfellsbær	1937-04-01-nu

Namnet ändrades från Brúarland till Varmá den 9 augusti 1978 och nu (exakt datum inte känt) till Mosfellsbær. Postanstalten var bréfhirding från 1873 och blev upphöjd till póstafgreidsla den 1 januari 1976.

När de nordiska länderna 1986 alla utgav en serie vänortsfrimärken angavs på ett av de danska märkena ortsnamnet Mosfellssveit. Otvivelaktigt rörde det sig om samma plats som nu kallas Mosfellsbær. Vad har hänt? Ordet "bær" tyder på att orten kan ha blivit stad (isl. "kaupstadur", da. och no. "by"). Kanske vi från någon av våra isländska medlemmar kan få en förklaring på sammanhanget Mosfellshreppur - Mosfellssveit - Mosfellsbær och datum för eventuell ändring av status?

Svårt att
hålla ordning
på siffrorna?

På några av de platser, där nummerstämpel på sin tid var i bruk, har det förekommit att frimärken makulerats icke med nummerstämpeln utan genom att dess nummer skrivits med bläck på frimärket. Varför så skedde kan ha haft olika orsaker. Kanske hade man glömt att beställa mera stämpelfärg i tid, innan den tidigare flaskan tagit slut, eller kanske var stämpeln tillfälligt på reparation.

Framför sina kolleger utmärkte sig bréfhirdingamannen i Munadarnes i västra Island genom att använda denna makuleringsmetod. Nummerstämpel 148 användes under åren 1905-1923 på nyssnämnda plats. Bläckmakulering med nr 148 är känd på frimärken alltifrån Christian IX till fintandade Två kungar 10 aur, som utkom 1916. Märken i alla dessa serier finns dock också, och väsentligt oftare, med nummerstämpel 148. Det finns därför anledning att räkna med att bläckmakuleringarna inte alla tillkommit under en kortare period utan att vår käre vän bréfhirdingamannen tillgripit påteckning med bläck vid olika tillfällen då det av någon anledning varit lämpligt för honom att göra så.

Slår man på en stämpel med nr 148, kommer det att stå 148 på frimärket. Men har man för vana att då och då i stället skriva "148" för hand, kan det hända att man blandar samman siffrorna och i stället skriver "184". Så skedde flera gånger i Munadarnes. Vi behöver inte för den skull beskylla postverkets representant i M. för att vara för mycket begiven på "brennivín". Att då och då sätta siffror i fel ordning kan ju hända även den bästa. I själva verket är "184" i de fall detta tal förekommer lika tydligt och välskrivet som "148", och eftersom denne man hade en mycket karakteristisk stil på sina siffror, speciellt åttan, är det mycket lätt att konstatera, att siffrorna "184" med säkerhet är skrivna i Munadarnes och inte i Kolkuós på Islands nordsida, den plats som hade nummerstämpel 184.

Ett av de kända objekten med "184" var med i en nyligen hållen auktion i Stockholm, ett vackert 3-strip av 5 aur Två kungar fintandat (Facit 94). Vi hoppas köparen bibehåller objektet odelat. Att vart och ett av de tre märkena visar den karakteristiska stilen hos Munadarnes' bréfhirdingaman är ett särskilt fint belägg för den lustiga sifferförväxlingen.

Lokalportot
i Island

En och annan kan i likhet med Leif Fuglsig ha gått och funderat på i vilka relationer man fick använda det lokalporto, som i äldre tider fanns i den isländska posttaxan. (Det är - liksom sin motsvarighet i många andra länder - sedan länge avskaffat.) Kunde t.ex. ett brev från ett brevsamlingsställe till ett annat sådant befordras för lokaltaxa, om båda brevsamlingsställena lydde under samma postexpedition?

Under Hafnia kunde Leif ställa denna fråga till þór Þorsteins och Ólafur Eliásson, och eftersom Rapports utsände var närvarande fick också vi del av dessa experters svar. Frågan i förra stycket besvarades med ett nej. Lokaltaxan gällde bara om avsändaren och mottagaren hade samma postadress. Detta innebar, att man i Reykjavík mot lokalporto fick sitt brev utburet. I äldre tider fanns det inte utbärning på andra platser. Om man på en sådan plats inlämnade ett lokalbrev på postanstalten, blev det liggande där tills adressaten kom in för att hämta eventuellt ankommen post till honom/henne. I den mån lokalpost över huvud taget

användes i sådana fall, blev lokalportot närmast en förvaringsavgift för försändelsen. Det finns f.ö. fortfarande postplatser i Island utan utbärning.

Man drar den slutsatsen att praktiskt taget all post mot lokalporto sedan 1873 gått i Reykjavík. Vi är intresserade av att få rapport om bevarade försändelser mot lokalporto från andra platser.

Leif Fuglsigs
portoproblem
i Rapport 70
Svar och
kommentarer

I slutet av förra rapporten presenterade vi ett litet problem, som konstruerats av Leif Fuglsig. Det var inte avsett att vara svårt - Leif betecknar det själv som "pærelet", alltså på god svenska "skitenkelt" - men det är lustigt och lärorikt.

Frågan gällde hur tungt lokalbrev (i Reykjavík) som kunde befordras i juni 1931 för ett påsatt 10 kr frimärke av den då just utkomna emissionen (Facit 157). Förutsättningarna i problemet kan vi förenkla till följande:

- a) Maximivikt för brev var 2000 g.
- b) Lokalbrev över 500 g kostade hälften av taxan för vanliga brev inom landet.
- c) Vanliga brev inom landet över 250 g kostade 35 aur för de första 20 g och därefter 20 aur för varje 20 g eller del därav.
- d) Bråkdelar av aur räknas som 1 aur.

Av b) och c) får man fram att lokalbrev över 500 g kostade 17,5 aur (höjt till 18 aur enl. förutsättning d) för de första 20 g och sedan 10 aur per 20 g. Hade hela vikten räknats efter 10 aur/20 g skulle ett 10 kr-märke räckt till 100 ggr 20 g = 2000 g (maximivikten), men med den högre avgiften för de första 20 g blev taxan för fulla 2 kg 10:08 kr. Följaktligen var högsta vikten för 10 kr = 1980 g, för vilket den exakta avgiften var 9:98 kr.

Till detta problem kan, som Leif Fuglsig påpekat för oss, åtskilliga reflexioner knyts. Vi gör ett försök, delvis ledda vid handen av Leifs uppslag.

1) Taxans konstruktion: Man observerar att tyngre brev belades med en hög avgift. Med hjälp av uppgifterna i Rapport 70 kan man konstatera, att för riksbrev avgiften steg från 60 aur till 275 aur, då brevets vikt ökade från 250 till 251 g. Motsvarande hopp i taxan för lokalbrev fanns mellan 500 g (40 aur) och 501 g (268 aur). (4 lokalbrev på 0,5 kg skulle alltså kostat 1:60 kr mot 2 kg-brevets 10:08 kr.) Sådana här hopp i taxan, som gör att ett brev över en viss vikt blir dyrare per gram än lättare brev, har funnits i många posttaxor och beror på att postverket varit inrättat för befordran av de lättare försändelserna och därför ogärna tagit hand om de tyngre. Taxan har därför gjorts mer eller mindre prohibitiv i de högre viktklasserna.

2) Skulle en korrespondent i Reykjavík - om han nu inte kunde dela upp det tunga brevet på flera mindre - verkligen ha satt på ett 10 kr frimärke för att få en försändelse på 1980 g befordrad med posten 1931? Nej knappelunda. Utan att exakt veta löneläget i Reykjavík vid den tiden vågar vi antaga att 10 kr var mer än en dagslön för en arbetare, kanske snarare var två dagars lön. Staden var ju inte heller stor vid den tiden, och det skulle säkerligen gått att för 50 aur eller högst 1 kr i kostnad skicka försändelsen från ena ändan av staden till den andra med ett bud.

3) Man kan alltså konstatera, att 10 kr verkligen var en enormt hög frimärksvalör i Island 1931. Beroende på hur man räknar kan man uppskatta att denna summa motsvarar 200 - 500 svenska kr i dagens penningvärde. Facit 157 kom ju också att i stor utsträckning användas för tullbetalning och bli TOLLUR-stämplat. - Portot för Hópflugbrevet med Balbos flygeskader 1933, 16:30 kr, var alltså inte heller småpengar, vilket givetvis begränsade antalet brev högst avsevärt. - I sammanhanget kan också pekas på att den islänning, som 1930 köpte den stora Alltings-serien (F.173-188) för 20:50 nominellt, också tog ett djupt grepp i plånboken. Att denna serie inte i dag är helt oöverkomlig i ostämplat skick beror bl.a. på att den icke helt indrogs då dess frankeringsgiltighet utgick med utgången av år 1930. Under många år senare fanns den att köpa genom postverket till nominellt pris men vid ett lägre penningvärde.

4) Om ändå av något skäl 1980 g-brevet skulle ha sänts med posten, hade det nog frimärkts med 9 kr 98 aur och inte 10 kr. Det kan vara lustigt att försöka räkna ut hur många och vilka frimärken som då skulle använts, men vi avstår här från att redovisa de spekulationer problemförfattaren och föreningens sekreterare haft om den saken. Svårigheten ligger här i att räkna ut vilka valörer i 1920-talets Christian X-serie, som då fortfarande fanns i postkassorna.

Några notiser från fiske- världen

Detta skall inte handla om den där stora fisken från i somras - spaltbredden räcker inte till för den strömmingen - utan helt och hållet om fiskebåtar. I både Färöarna och Island hör ju fisket till basnäringarna. Under hösten 1987 fiskade vi upp några notiser inom området från örikena.

1.

"Postbåten som fiskar" eller "den postförande fiskebåten" - vilketdera som är mest riktigt kan spela mindre roll - får man kalla plastfiberbåten Anny om 13 ton, som fraktar posten i isländska Mjóifjördur. Enligt en artikel i en färötidning berättar skepparen Egill Stefansson att man brukar göra två fångster per posttur och att båten har tilldelats en årskvot av 120 ton fisk, vilken kvot man beräknar att helt utnyttja. Största fångst på en tur har varit 8,5 ton. Vikten av posten som fraktas, däribland paket m.m., går däremot bara upp till ett par ton per år.

2.

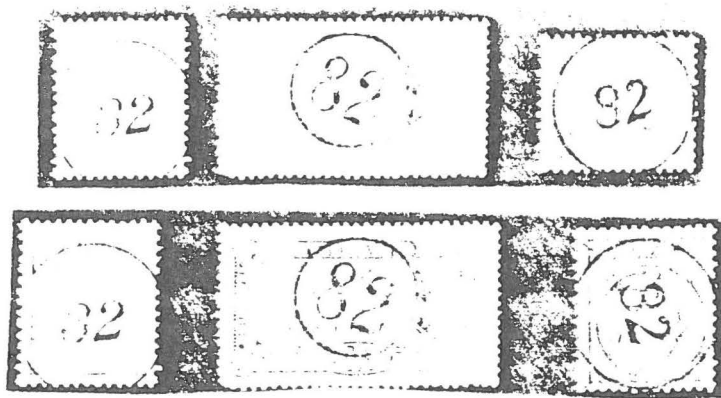
En av fjolårets frimärksserier från Färöarna visar intressanta bilder av moderna trålare och viktiga detaljer i deras utrustning. De tre vackra märkena kom ut den 1 juni och är i valörerna 3 kr, 5:50 kr och 8 kr.

3.

Helt utan postal anknytning är följande, som vi ändå lånar från News from Iceland. Trålaren Dagstjarnan om 743 ton, hemmahörande i Keflavík, skulle vid ett tillfälle vända i denna stads hamn, varvid båten kom att stöta mot kajen. Båtens överhäng kolliderade därvid med en bil på kajkanten. Skadan var inte så stor, ens på bilen, men polisen i Keflavík fick en svår nöt att knäcka. Var detta en trafikförseelse till lands eller föll ärendet under sjölagens bestämmelser om kollision till sjöss?

De olika nummer-
stämplarna 82
ännu en gång

Försöket i rapport 70 (s. 7) att avbilda "de tre 82-orna": N1a-82, N2-82 och den falska 82, blev inte så lyckat. Problemet var att vi inte har tillgång till någon riktigt kraftig avstämpling av N1a-stämpeln, varför vi antog lösningen bestå i att "bleka bort" frimärksbilderna. Vid själva tryckningen blev dock stämpeln 82 i första bilden själv nästan bortblekt. Vi gör här om försöket, dels med den ursprungliga bilden, dels med en mindre "urblekt" bild. Lyckas det inte nu heller, får vi ge upp försöket.

Var finns "knopp
på D" i ark av
4 aur?

De tvåfärgade aur-märkena från perioden 1892-1901 trycktes med en platta för ramen och en platta för ovalen i mitten, vardera plattan bestående av 100 klichéer.

Leif Fuglsig håller nu på med en studie av klichéuppsättningen för 4 aur (Facit 22 och - med I GILDI-påtryck - Facit 50). Han har funnit att det förekommer minst två klichéuppsättningar av ovalerna. För vidare studier är han intresserad av att få kontakt med dem som har helark eller stora arkdelar av 4 aur med eller utan I GILDI. Det mest markanta klichéfelet finns som en knopp upptill på "D" i "Island" i ovalen, vilket fel här nedan illustreras av en teckning av Leif. Denna kliché har Leif funnit i pos. 18 på vissa ark och i pos. 40 i ett fall.

Den som kan hjälpa Leif - helst med fotokopia av ark eller sådana arkdelar, som kan ge möjlighet till positionsbestämning - tar lämpligen kontakt med honom, adress Østergade 24, DK-6950 Ringkøbing.

I en senare rapport hoppas vi kunna återkomma med Leifs forskningsresultat.

Ovalfejlen "knop på D": → D

Leif Fuglsig anmärker, att riktigheten av denna rekonstruktion kanske skulle kunna bekräftas eller motbevisas, om man visste hur Sir Athelstans ark hamnat hos honom. Sir Athelstan har tillfrågats härom men han kan tyvärr inte minnas hur han förvärvat dem. Han finner för övrigt inget som skulle tala mot att Leifs förklaring kan vara riktig.

1987 års
kilovara

I år har vi åter två rapportörer om innehållet i paketen (om 250 g) av kilovaran från Island, nämligen Folmer Østergaard och Stellan Asklund. Folmer, som förra året rapporterade om två paket, har i år öppnat hela tre paket. Hans stora intresse är ju klipp till den förnämliga samling, vari han dokumenterar portosatser, gärna med varierande frankeringar. För detta ändamål är årets klipp särskilt lämpade, eftersom de härleder sig huvudsakligen från slutet av 1980 och hela år 1981, under vilken tid 4 portohöjningar gjordes.

I efterföljande tabell är Folmers tre paket omräknade till ett genomsnitt och katalogpriserna för båda herrarna angivna enligt Facit 1988.

	Folmer (genomsnitt)	Stellan
Antal märken, hela (dessutom trasiga)	1.311 (60)	1.194 (73)
Antal olika märken	45	50
Äldsta märke	Facit 497 (Herdubreid 1970, 250 kr)	Facit 512-514 (Frimärksjubiléet 1973)
Nyaste märke	Facit 611-612 (Julmärken 1981)	Facit 614*) (Snäckor 1982, 600 aur)
Märke med högsta katalogvärde	Facit 609 (Målning 1981, 5000 aur)	
Största antal märken av en sort	Facit 608 (Teleförbindelse 1981, 500 aur)	
Antal märken härav	302	240
Totalt katalogvärde enl. Facit 1988	11.017:-	9.634:-

*) Dessutom fick Stellan 1 ex. av Facit 642, som utgavs på hösten 1983 och alltså satt på ett klipp som egentligen inte tillhörde perioden.

Folmer anger sitt inköpspris till c. 600 kr/paket. Att man kan ha litet olika tur med paketen är självklart, men medan Folmers paket alla hade ungefär samma katalogvärde, hade Stellan denna gång tydligen litet otur.

Efter att i 4 år ha varit det vanligaste märket i paketen, försvann Herdubreid-märket från 1970 kring 1980 års slut. Folmer hade i genomsnitt 4 st. av detta märke i sina paket, Stellan inget i sitt.

Folmer gör en del intressanta observationer med anledning av att ett av hans paket ganska mycket avvek i fråga om innehåll från de båda andra. De sistnämnda - och troligen också Stellas - hade ett innehåll som dominerades av avstämplingar under första hälften av 1981, medan det tredjes innehåll mera var från slutet av året. Av det totala katalogvärdet var i de tre paketen från årets förra del 35 - 45 % att hänföra till exemplar av Facit 572 (Målning 1000 kr, utgiven 1978, Facitpris 30 kr), men i slutet av 1981

tycks detta märke ha börjat taga slut, ty mindre än 20 % av katalogvärdet faller i det avvikande paketet på detta märke. Detta "kompenseras" av att Facit 608 (jfr ovan) i det paketet dyker upp i väldigt antal, 548 st. eller 37 % av alla märken i paketet. Särskilt i slutet av året, säger Folmer, finns detta märke på många klipp med ett antal märken klistrade över varandra "fiskfjällsformigt".

Sistnämnda form av frankering gör ju märkena filatelistiskt ointressanta och närmast värdelösa efter avblötning, eftersom stämpeln bara finns med på en eller annan millimeter i kanten av märket. Däremot kan klipp med sådana frankeringar ändå vara intressanta. Enligt Folmers rapport var klipp med många frimärken över huvud taget vanliga i materialet från 1981. Förklaringen ligger dels i en viss brist på högvalörer, dels i att postkontoren genom de ideliga portohöjningarna fick restlager av frimärken, som inte längre kunde användas på brev utan tillägg av en verklig lågvalör (10 eller 20 aur), och en sådan lågvalör (20 aur) kom först under 1982. Under tiden var man tvungen att försöka förbruka dessa restlager genom massanvändning av frimärkena på paketavier och dylikt. Folmer tillvaratog 50 klipp från tiden efter portohöjningen den 1 december 1981 och dessa klipp hade i genomsnitt 5,76 märken per st. Antalet märken per klipp var dock genomsnittligt något lägre tidigare under året.

Ett litet
portoproblem

Till slut en liten julnöt i form av ett problem som konstruerats och insänts av Leif Fuglsig:

I juni 1931 fick Island sitt första 10 kr-frimärke i en bruksserie. Portotabellen innehöll då följande:

- a) Maximivikt för brev 2000 g.
- b) Vanligt brev inom landet: upp till 20 g 20 aur, till 125 g 40 aur, till 250 g 60 aur, över 250 g 35 aur för de första 20 g och därefter 20 aur för varje ytterligare 20 g eller del därav.
- c) Lokalbrev: upp till 125 g 10 aur, till 250 g 20 aur, till 500 g 40 aur. Brev över 500 g kostar hälften av taxan för brev inom landet. (Bråkdelar av aur räknas som 1 aur.)

Fråga: Hur tungt lokalbrev (t.ex. i Reykjavík) kunde man då sända med ett 10 kr-frimärke som frankering?

Lösning och kommentarer i nästa rapport.

- - - - -